

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/17/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122325237
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:6122325237.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: R Collectors s.r.o., IČO: 50 094 297, so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, zastúpený: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, proti žalovanému: P. D., nar. XX.XX.XXXX, K. XXXX/XX, XXX XX D., zastúpeného Mgr. Ivanom Chvostekom, Štefánikova 17, 066 01 Humenné, o zaplatenie 2.250,62 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 5Csp/10/2022-138 zo dňa 23.02.2023, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok.
- II. Stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol nasledovne:

„I. Súd žalobu zamietá.

II. Žalovanému voči žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých rozhodne súdny úradník samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.“

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobu je nevyhnutné zamietnuť, nakoľko žalobcom poskytnutý úver je bezúročný a bezpoplatkový podľa § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len ako „ZoSÚ“) pre hrubé porušenie povinnosti dodávateľa konať s odbornou starostlivosťou, preto bol žalovaný povinný žalobcovi uhradiť titulom poskytnutého úveru iba výšku istiny v hodnote 5.000,- eur a keďže žalovaný zaplatil žalobcovi sumu 5.056,13 eura, žalobou uplatnený nárok je nedôvodný.

Súd prvej inštancie poukázal na to, že podľa informácií, ktorými disponoval žalobca na základe dopytu do registra SRBI a odpovede zo Sociálnej poisťovne, žalovaný bol v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere starobným dôchodcom, ktorého dôchodok bol vo výške 297 eur. Konštatoval, že žalobca pri rozhodovaní o poskytnutí úveru neprihliadal na tieto údaje, ktoré mu vyplývali z dopytu do jednotlivých registrov, nakoľko žalobca si musel byť vedomý, že v prípade, ak žalovaný poberá dôchodok vo výške 297 eur a zároveň bude zaviazaný povinnosťou uhrádzať splátky úveru vo výške 111,92 eura, zostane tejto osobe príjem iba vo výške 185,08 eura, čo v tom čase nezodpovedalo ani životnému minimu na jednu plnoletú fyzickú osobu, ktoré bolo od 01.07.2013- 01.07.2017 vo výške 198,09 eura. Poukazujúc na uvedené sa súd prvej inštancie nestotožnil s tvrdením žalobcu, že v čase poskytnutia

úveru bola finančná analýza žalovaného vyhovujúca pre poskytnutie úveru vo výške 5.000 eur na 6 rokov s mesačnou splátkou 111,92 eura.

Podľa súdu prvej inštancie za týchto okolností nemohol žalobca konať s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti žalovaného splácať spotrebiteľský úver, nakoľko nezisťoval akékoľvek výdavky žalovaného ani nemožno dospieť k záveru, že by prihliadal na výstupy z registrov. Poukázal taktiež na to, že žalobca na výzvu súdu ako zisťoval bonitu žalovaného, uviedol iba príjem žalovaného a to, že žalovaný je rozvedený a nemá vyživovaciu povinnosť, avšak netvrdil, že by od žalovaného zisťoval, aké sú jeho bežné mesačné výdavky a či po ich úhrade mu zostanú voľné finančné prostriedky, z ktorých bude môcť uhrádzať splátky úveru, teda žalobca posudzoval schopnosť splácať úver žalovaným bez akýchkoľvek údajov o výdavkoch žalovaného, čím hrubo porušil povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ. Bez zistenia informácií o príjmoch a výdavkoch, nie je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii, a teda nemôže vytvoriť finančnú analýzu spotrebiteľa a jeho rozpočtu. V dôsledku hrubého porušenia povinností podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ považoval za nevyhnutné žalobcom poskytnutý úver posúdiť ako bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 2 ZoSÚ. Dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby, nakoľko žalovaný istinu žalobcom poskytnutého úveru vo výške 5.000 eur riadne uhradil.

Vo vzťahu k namietanej výške úrokov, ktoré žalovaný považoval za rozporné s dobrými mravmi, tieto neposúdil súd prvej inštancie ako neplatne dojednané, nakoľko ich výška neprevyšuje dvojnásobok priemerných úrokov poskytovaných bankami v danom období.

K žalovaným namietaným nedostatkom zmluvy o spotrebiteľskom úveru podľa § 9 ods. 2 písm. k) - nesprávne uvedenie výšky RPMN a absencia predpokladov použitých pre výpočet RPMN a § 9 ods. 2 písm. f) - neuvedenie doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, ZoSÚ, súd prvej inštancie uviedol, že predmetná zmluva má všetky zákonom požadované náležitosti uvedené v § 9 ods. 2 ZoSÚ.

O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle ustanovenia § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pričom nenašiel dôvody pre aplikáciu § 257 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov uvedených § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Žalobca trvá na tom, že riadne posúdil schopnosť žalovaného splácať poskytnutý spotrebiteľský úver. Vyžiadal si dáta zo SRBI a Sociálnej poisťovne. V súlade s § 11 ods. 2 ZoSÚ sa preto za žiadnych okolností nemohol dopustiť hrubého porušenia povinnosti skúmať bonitu žalovaného. Následkom „obyčajného“ porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ je nemožnosť požadovať predčasné zosplatenie úveru, a nie jeho bezúročnosť a bezpoplatkovosť. Súd prvej inštancie v rozpore s § 11 ods. 2 ZoSÚ určil, že úver je bez úročný a bez poplatkov, a to pre údajné hrubé porušenie povinnosti žalobcu posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovaného splácať poskytnutý spotrebiteľský úver. Vyžiadanie si informácií z uvedených registrov pritom vylučuje záver o hrubom porušení povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ. Trvá na tom, že postupoval v súlade s ustanoveniami o povinnosti skúmať bonitu žalovaného. Vyžiadal si dáta zo Sociálnej poisťovne a zo Spoločného registra bankových informácií (súčasťou súdneho spisu).

Namietal, že súd prvej inštancie opomenul právne významnú skutočnosť, že v prejednávanej príhode bol žalovanému poskytnutý výlučne refinančný úver. Nový refinančný úver bol uzavretý z dôvodu zabránenia iniciovania súdneho konania. V takýchto prípadoch § 1 ods. 6 ZoSÚ vymenúva ustanovenia, ktoré sa aplikujú na tento typ úveru. Medzi taxatívne vymedzené normy absentuje § 7 ZoSÚ o povinnosti skúmať s odbornou starostlivosťou bonitu spotrebiteľa. V žiadnom prípade sa preto nemohol dopustiť porušenia povinnosti s odbornou starostlivosťou skúmať schopnosť žalovaného splácať poskytnutý úver. Navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a prizná žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

5. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v

odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

6. V prvom rade sa odvolací súd považoval za potrebné vyporiadať sa s odvolacou námietkou žalobcu, že v predmetnom prípade ide o refinančný úver, preto nebol povinný skúmať bonitu žalovaného pred uzavretím úverovej zmluvy podľa ust. § 7 ZoSÚ.

7. Uvedenú argumentáciu žalobcu posúdil odvolací súd ako prostriedok procesnej obrany, ktorý bol žalobcom prednesený až v rámci odvolacieho konania. Tu odvolací súd poukazuje na znenie § 366 CSP podľa ktorého možno aj v rámci odvolacieho konania prednášať tieto dôkazné prostriedky len v zákonom vymedzených prípadoch uvedených vo vyššie cit. ustanovení. Počas odvolacieho konania je odvolací súd povinný prihliadnuť len na dôkazné prostriedky, ktoré dovtedy neboli použité, ale len vtedy, keď sa týkajú (i) procesných podmienok, (ii) vylúčenia sudcu, (iii) nesprávne obsadeného súdu alebo (iv) má nimi byť preukázané, že v konaní došlo ku vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a odvolateľ ich nemohol bez svojej viny použiť. V takomto prípade ide o výnimku z pravidla, že v odvolacom konaní nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie.

8. Po preskúmaní spisu odvolací súd zistil, že uvedený argument bol žalobcom prednesený prvýkrát až v rámci odvolacieho konania, pričom žalobca neuviedol a ani z obsahu spisu nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by mu bránili už v rámci konania na súde prvej inštancie predniesť uvedený argument ako prostriedok jeho procesnej obrany. V priebehu prvoinštančného konania žalobca tvrdil, že si svoje povinnosti riadne splnil a bonitu žalovaného skúmal riadne, pričom až v rámci odvolacieho konania poukázal na to, že nebol povinný skúmať bonitu žalovaného v zmysle ustanovení ZoSÚ na ktorých znenie odkazoval. Odvolací súd tak nezistil nemožnosť žalobcu predniesť uvedený argument bez jeho zavinenia v procese dokazovania pred súdom prvej inštancie. Vzhľadom na uvedené teda nejde o situáciu, kedy by žalobca nemohol bez svojej viny tento dôkaz označiť, pretože o ňom nevedel. Svoju povinnosť predloženia, resp. označenia uvedených dôkazov si preto žalobca pred súdom prvej inštancie nespĺnil, z uvedených dôvodov preto na tento argument prednesený žalobcom v rámci odvolacieho konania v súlade s § 366 CSP odvolací súd neprihliadol.

9. Odvolací súd podotýka, že Zákon o spotrebiteľských úveroch pozná prípad, kedy je vylúčená aplikácia ust. 7 ods. 1 ZoSÚ, a to podľa § 1 ods. 6 ZoSÚ, ak spotrebiteľ a veriteľ z dôvodu neplnenia záväzkov spotrebiteľa vyplývajúcich z pôvodnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavru novú zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorou sa odkladajú splátky alebo sa mení spôsob splácania a ktorej účelom je zabrániť prípadnému súdnemu konaniu o nárokoch veriteľa, pričom podmienky splácania vyplývajúce z novej zmluvy o spotrebiteľskom úvere nie sú pre spotrebiteľa horšie ako podmienky splácania vyplývajúce z pôvodnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Pre vylúčenie aplikácie ust. § 7 v tejto veci z dôvodu ustanovenia § 1 ods. 6 ZoSÚ je však potrebné uniesť dôkazné bremeno k splneniu zákonných podmienok podľa tohto ustanovenia (napríklad predložením pôvodnej úverovej zmluvy, ktorá nemá horšie podmienky splácania ako nová uzavretá). Samotné označenie pôvodnej úverovej zmluvy s uvedením zostatku úveru v novej úverovej zmluve rozhodne nepostačuje.

10. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie pri posudzovaní splnenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ žalobcom zodpovedal všetky otázky, ktoré považoval pre rozhodnutie za podstatné, v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny záver. Ani v priebehu odvolacieho konania sa na skutkových a právnych zisteniach súdu prvej inštancie nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré odkazuje.

11. Bonita vyjadruje hodnotu a dôveryhodnosť ekonomického subjektu (napr. firmy, jednotlivca, ale i obce alebo štátu) na finančnom trhu. Súvisí s hospodárením daného subjektu a vyjadruje tak jeho solventnosť, kredibilitu, schopnosť zhodnotiť vkladany kapitál resp. naplniť svoje záväzky. V širšom pohľade súvisí i s dobrou povest'ou. Napriek tomu, že často býva stotožňovaná s ratingom, ktorý predstavuje schopnosť splácať svoje dlhy, má bonita širší rozsah a rating je len jednou z jej zložiek. Bonita subjektu je najčastejšie posudzovaná bankami pred poskytnutím úveru, alebo inými subjektmi pred majetkovým vstupom do firmy, investovaním, alebo nadviazaním obchodného partnerstva.

Všeobecne má hodnotenie bonity významný vplyv vo veriteľsko-dlžníckych vzťahoch. Ak banka vyhodnotí klienta ako úveruschopného, vyjadruje tak svoju dôveru v jeho schopnosť plniť svoje záväzky. Čím je bonita firmy lepšia, tým vyzerá pre prípadných veriteľov menej rizikovo, a tým lacnejšie zdroje financovania môže byť schopná získať.

Hodnotenie bonity určitého bankového klienta je výsledkom úverovej analýzy, ktorá je súčasťou úverového procesu. Po fáze žiadosti o úver nasleduje fáza skúšky úverovej spôsobilosti žiadateľa (analýza úverovej schopnosti), v rámci ktorej sa analyzujú tri hlavné oblasti: právne pomery žiadateľa, osobná dôveryhodnosť žiadateľa a jeho hospodárska a finančná situácia.

U individuálnych žiadateľoch banka posudzuje osobné údaje ako vek, pohlavie, vzdelanie, profesiu, rodinný stav a tiež trvalé príjmy a pravidelné výdaje žiadateľa, či celej domácnosti.

Banka skúma tiež žiadateľovu úverovú históriu a platobnú morálku. Jedným zo zdrojov (nie jediným) týchto informácií je Spoločný register bankových informácií (SRBI), ktorý zhromažďuje informácie o úveroch a dlžníkoch z podnikateľskej sféry od všetkých slovenských bánk a pobočiek zahraničných bánk pôsobiacich na Slovensku.

V minulosti prebiehalo hodnotenie bonity dlžníka prevažne subjektívnym posúdením. V prvej polovici 19. storočia plnili funkciu bánk súkromní zmenárnici a tí individuálne posudzovali úverovú bonitu súkromníkov a štátov a podľa toho im požičiavali peniaze za rôzne vysoký úrok. S nástupom nepriameho financovania a hlavne pre potreby inštitucionálnych veriteľov bolo potrebné hodnotenie viac zobjektívniť a zjednotiť jeho postupy. Začali sa čiastočne využívať rôzne matematicko-štatistické modely ([https://sk.wikipedia.org/wiki/Bonita_\(financie\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Bonita_(financie))). V súčasnosti veritelia laxne pristupujú k požiadavke skúmania schopnosti splácať úver zo strany dlžníka, pritom sa neopodstatnene zakrývajú za nesprávnu interpretáciu zákona o spotrebiteľských úveroch.

Oklikou se tak v rámci týchto úvah dostáva znovu do popredia myšlienka formulovaná náležením sp.zn. I. ÚS 199/11; totiž proč by měla státní moc poskytovat ochranu právům v podobě vykonávacího řízení subjektu, který nejen že neproověřil finanční možnosti toho, komu půjčil své peníze, ale také toho, kdo úvěr neposkytl s odůvodněnou důvěrou v to, že bude řádně splacen, nýbrž spíše s cílem dosažení (většího) zisku realizací mnohdy násobného zajištění původního dluhu, k němuž žadatel úvěrů - dlužník, ať už z nevědomosti, z bezvýhodnosti aktuální životní situace nebo i z vlastní nezodpovědnosti a lhostejnosti přistoupil. Ústavný soud České republiky III. ÚS 4129/18.

Povinnost soudu zkoumat, zda úvěrující proověřil úvěruschopnost budoucího dlužníka (sp. zn. III. ÚS 4129/18 ze dne 26. února 2019). Nezkoumá-li obecný soud, zda úvěrující při poskytnutí spotřebitelského úvěru proověřil schopnost úvěrovaného plánovaný úvěr splatit, zasáhne tím do základního práva spotřebitele na soudní ochranu zaručeného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Je nevyhnutné dať do pozornosti, že vo veci C-303/20 Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Článok 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že preskúmanie účinnej, primeranej a odrádzajúcej povahy sankcií ustanovených v tomto článku za porušenie najmä povinnosti posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa uloženej v článku 8 tejto smernice sa musí vykonať tak, že sa v súlade s článkom 288 tretím odsekom ZFEÚ zohľadní nielen ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré bolo prijaté osobitne na účely prebratia uvedenej smernice, ale takisto všetky iné ustanovenia tohto práva, pričom sa musia vykladať v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a ciele tejto smernice tak, aby uvedené sankcie splnili požiadavky stanovené v článku 23 tejto smernice. Vo veci C-679/18 Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto: Články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offo existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23. Články 8 a 23 smernice 2008/48 sa majú ďalej vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej sa sankcia za porušenie povinnosti veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa, ktorá spočíva v neplatnosti zmluvy o úvere spojenej s povinnosťou spotrebiteľa vrátiť veriteľovi poskytnutú sumu istiny v dobe primeranej jeho možnostiam, uplatní len pod podmienkou, že daný spotrebiteľ túto neplatnosť namietne, a to v trojročnej premlčacej dobe.

12. V zmysle bodu 26. preambuly smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS členské štáty by mali prijať vhodné

opatrenia na podporu zodpovedných postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (1), veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

13. Odborná starostlivosť predpokladá overenie údajov, ktoré dlžník veriteľovi uviedol, resp. objektívne podložil minimálne potvrdením zamestnávateľa dlžníka. Nepochybne kľúčová je i povinnosť veriteľa využívať verejne dostupné informácie, akými sú napr. štátom publikované údaje o životnom a existenčnom minime podľa zákona č. 110/2006, a tieto porovnávať so známymi alebo od spotrebiteľa zistenými (nie iba tvrdenými) informáciami o jeho príjmoch a výdavkoch (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Cdo 2178/2018).

14. Zákon o spotrebiteľských úveroch kladie veriteľovi povinnosť postupovať s odbornou starostlivosťou, ide teda o povinnosť posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Veriteľ musí pritom posudzovať celkovú sociálno-ekonomickú situáciu spotrebiteľa, teda nielen jeho príjmy, ale aj výdavky. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti od frekvencie splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/ domáci rozpočet, a to ako stranu príjmov, ako aj stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t.j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi posúdiť schopnosti spotrebiteľa splácať úver nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta.

15. Vzhľadom na vyššie uvedené nároky, ktoré na dodávateľa kladie úniijné právo a s poukazom na ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta žalobcom. Pokiaľ si žalobca uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa, t.j. § 52 a nasl. OZ, ZoSÚ a ďalšie. Bolo na žalobcovi, aby tento preukázal, že bonitu žalovaného náležite skúmal, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ.

16. Žalobca v konaní tvrdil, že disponoval informáciou o príjme/dôchodku žalovaného, ktorý si overil z externého nezávislého zdroja a akceptoval vo výške 304 eur. Ako zdroj svojej informácie predložil Dopyt žalovaného v Sociálnej Poistovni, z ktorého vyplýva o niečo nižší dôchodok žalovaného vo výške 288 eur (č.l. 131 spisu). Vo vzťahu k zisťovaniu príjmu dlžníka žalobca teda uniesol dôkazné bremeno. Ďalej tvrdil, že výdavky žalovaného si overoval dopytom do spoločného úverového registra informácií. Z predloženého výpisu z SRBI (č.l. 129 spisu) vyplýva, že žalovaný mal jeden existujúci úverový vzťah s mesačným úverovým zaťažením vo výške 43 eur. Overovanie iných výdavkov ako úverových žalobca netvrdil a nepreukazoval. Nepreukázal ani nim uvádzané tvrdenie, že žalovaný ako žiadateľ uvádzal rodinný stav rozvedený a žiadne vyživované deti (č.l. 127 spisu). Odvolací súd sa preto stotožnil so súdom prvej inštancie, že skúmanie výdavkov len nahliadnutím do úverového registra banky, výpis z ktorého predložil žalobca, nie je ani dostatočné. Táto databáza nemôžu dať úplný obraz o výdavkoch klienta, keďže medzi tie možno zaradiť aj bežné mesačné výdavky súvisiace s domácnosťou. Pokiaľ veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, nemôže urobiť záver

o tom, či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver. Žalobca neunesol dôkazné bremeno pokiaľ ide o skúmanie pravidelných výdavkov žalovaného pred uzavretím uvedenej úverovej zmluvy.

17. Skúmanie bonity zo strany žalobcu bez overenia výdavkov na živobytie, nie je postačujúce pre splnenie povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Bez toho, aby žalobca skúmal aj iné spomínané aspekty, napr. celkové mesačné výdavky žalovaného, nemohol si utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalovaného, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalovaného splácať dlh zo zmluvy. Nemožno teda konštatovať, že zo strany žalobcu sa jednalo o konanie s odbornou starostlivosťou.

18. V tejto veci žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 5.000 eur, pričom žiadal vrátiť sumu 8.057 eura. Žalovaný poberal dôchodok vo výške 288 eur. Žalobca vyhodnotil sumu zostatku 185,08 eura (po odpočítaní mesačnej splátky 111,92 eura), teda ani nedosahujúcu sumu životného minima (198,09 eura v čase poskytnutia úveru) ako sumu postačujúcu na jeho živobytie - bývanie, stravu, ošatenie, hygienické potreby, náklady na lieky, lekárske ošetrovanie, dopravu a náhodné výdavky. Na základe uvedeného sa finančná analýza platná v čase poskytnutia úveru rozhodne nejaví ako vyhovujúca pre poskytnutie úveru vo výške 5.000 eur na 5 rokov s mesačnou splátkou 111,92 eura.

19. Ustanovenie § 11 ods. 2 ZoSÚ odvolací súd v súlade s požiadavkou odbornej spôsobilosti veriteľa vykladá tak, že bonita dlžníka musí byť skúmaná cez zisťovanie jeho príjmov a výdavkov ako aj jeho lustráciu cez príslušné databázy. Odvolací súd zastáva názor, že pre hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ postačuje aj neúplne zisťovanie jedného z kritérií podľa § 11 ods. 2 tretia veta ZoSÚ. Zľahčovanie odvolateľa, že sa jedná o „obyčajné“ porušenie práva ostalo bez akejkoľvek pozitívnej odozvy.

20. Za tohto stavu je nutné konštatovať, že v konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nebanalnosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posudzovať bonitu spotrebiteľa. Za daného stavu aj odvolací súd konštatuje, že záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru je správny.

21. Z jednotlivých bodov rozsudku súdneho dvora (prvá komora) zo 6. júna 2019 vo veci C-58/18, MichelSchyns proti BelfiusBanque SA, vyplýva:

Ako to bolo pripomenuté v bode 29 tohto rozsudku, aj keď smernicou 2008/48 sa harmonizujú len určité aspekty pravidiel členských štátov v oblasti zmlúv o spotrebiteľskom úvere, z odôvodnenia 44 tejto smernice vyplýva, že členské štáty s cieľom zabezpečiť transparentnosť a stabilitu trhu a v očakávaní ešte širšej harmonizácie musia dbať na to, aby zaviedli vhodné regulačné alebo kontrolné opatrenia, uplatniteľné na veriteľov.

Spájať tak povinnosť veriteľa overiť úverovú bonitu spotrebiteľa s právnym dôsledkom, pokiaľ ide o správanie, ktoré má veriteľ prijať v prípade negatívneho posúdenia, nie je v rozpore s cieľom článku 8 ods. 1 smernice 2008/48. V odôvodnení 26 tejto smernice sa totiž pripomína cieľ spočívajúci v posilnení zodpovednosti veriteľov a v ich odradení od toho, aby úvery poskytovali nezodpovedne.

Navyše smernica 2014/17 prijatá, ako to pripomína jej odôvodnenie 3, v oblasti spotrebiteľských úverov týkajúcich sa nehnuteľností v nadväznosti na medzinárodnú finančnú krízu, ktorá preukázala, že nezodpovedné správanie účastníkov trhu môže podkopať základy finančného systému, aj keď sa neuplatňuje *rationaetemporis a materiae*, preukazuje vôľu normotvorcu Únie posilniť zodpovednosť veriteľov tým, že vo svojom článku 18 ods. 5 písm. a) stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby „veriteľ poskytol úver spotrebiteľovi len vtedy, keď výsledok posúdenia úverovej bonity naznačuje, že je pravdepodobné, že povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o úvere budú splnené spôsobom, ktorý sa podľa danej zmluvy vyžaduje“.

Povinnosť veriteľa stanovená vnútroštátnymi právnymi predpismi zdržať sa uzavretia zmluvy o úvere v prípade, keď sa nemôže odôvodnene domnievať, že spotrebiteľ bude schopný vzhľadom na svoju finančnú a osobnú situáciu splatiť úver v súlade so zmluvou, teda nie je takej povahy, aby narušila cieľ článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 alebo spochybnila principiálnu zodpovednosť spotrebiteľa dbať o svoje vlastné záujmy.

Právny predchodca žalobcu sa po tomto objasnení veci nemohol odôvodnene domnievať, že spotrebiteľ bude schopný plniť si povinnosti vyplývajúce z plánovanej zmluvy a pre nezvládnutý proces skúmania schopnosti splácať úver zo strany právneho predchodcu žalobcu je rozhodnutie vecne správne.

22. Keďže v dôsledku záveru súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru bola výška istiny (5.000 eur) nižšia ako úhrady žalovaného v prospech úveru (5.056,13 eura v zmysle žalobcovho tvrdenia v žalobe) (č.l. 98 spisu), správne súd prvej inštancie zamietol žalobu.

23. Judikatúra súdov, vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porovnaj rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.05.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997 - III.). Odvolací súd preto so zreteľom na vyššie uvedené nepovažoval za potrebné zaoberať sa aj inými odvolacími námietkami.

24. Vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v ako vecne správny, postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

25. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Aplikujúc zásadu úspechu pri rozhodovaní o trovách konania, nárok na náhradu trov odvolacieho konania patrí úspešnému žalovanému. Z obsahu súdneho spisu však vyplýva, že žalovanému v priebehu odvolacieho konania žiadne preukázateľné trovy nevznikli, preto mu ich náhrada nebola priznaná (čl. 4 ods. 2 v spojení s čl. 17 CSP). Procesne neúspešný žalobca nárok na náhradu trov odvolacieho konania nemá, preto odvolací súd rozhodol tak, že stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).